

Rizikový „eurokanál“

(grafická príloha prezentácie)

PETER GONDA

**KONZERVATÍVNY
INŠTITÚT
M. R. ŠTEFÁNKA
M. R. STEFANIK
CONSERVATIVE
INSTITUTE**

Konferencia „ROK EURA“
(Bratislava, 14.12.2009)

„Jednotná mena nie je podmienkou spoločného trhu...“

(B. EICHENGREEN: European Monetary Unification)

„Problémy vyvolané vedomým riadením ekonomických záležitostí na národnej úrovni sa zvyrazňujú, ak sa to isté skúša na nadnárodnej úrovni.(...) Rastie nevyhnutnosť spoliehania sa na donucovanie.“

(F. A. HAYEK: Cesta do nevoľníctva)

Východiská – odrazový mostík

- Euro-ilúzie, napríklad „euro: kanál vyššej prosperity“

Víťazstvo Slovenska spomedzi krajín V4?

Východiská - odrazový mostík

- Euro: *politicky motivovaný experiment* a súčasť aktuálnej podoby európskej (ekonomickej) integrácie

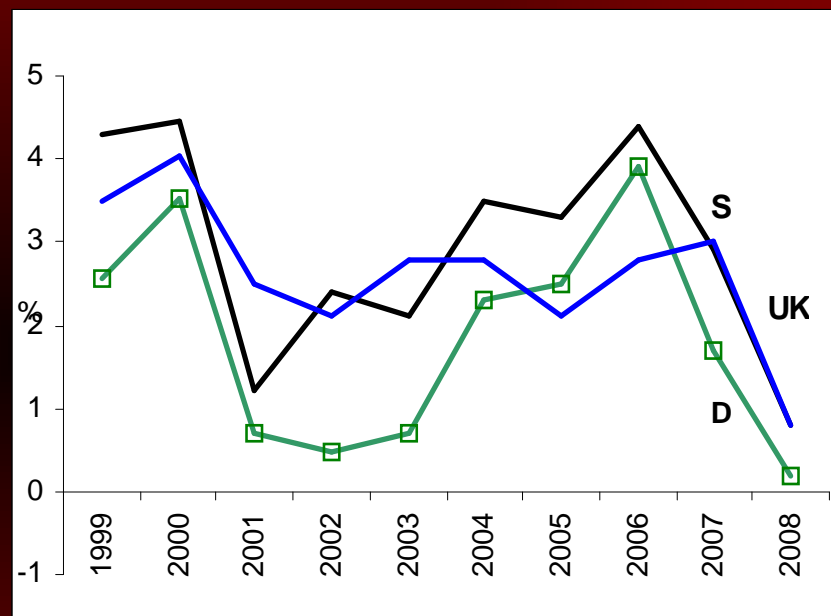
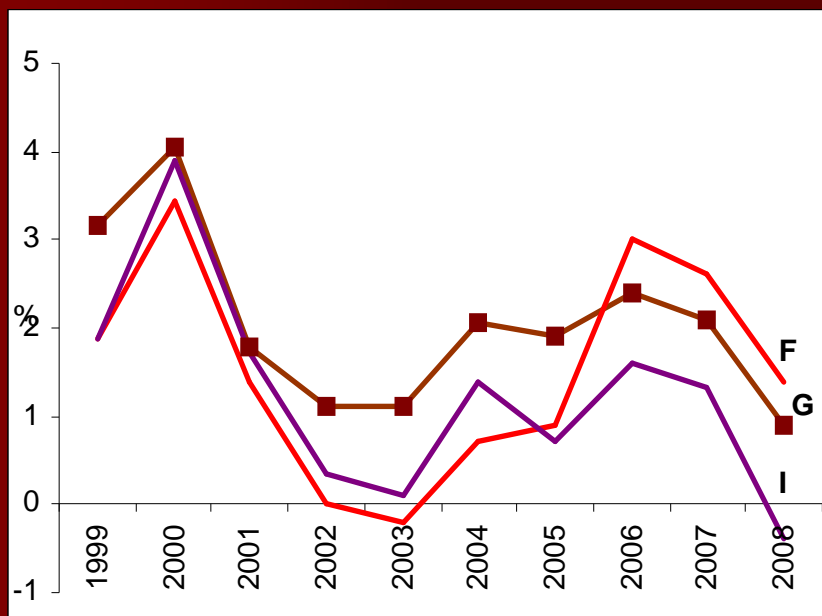

„Nijaký jednotný trh bez jednotnej meny, bez spoločnej európskej centrálnej banky – tak znie prevažujúca vízia v menovej integrácii v Európe. Prijímajú ju tí, pre ktorých konečný cieľ európskej integrácie vznik supernároda.“ (P. SALIN)

Východiská - odrazový mostík

➤ Podmienky v eurozóne

Porovnanie reálneho rastu HDP vo vybraných krajinách

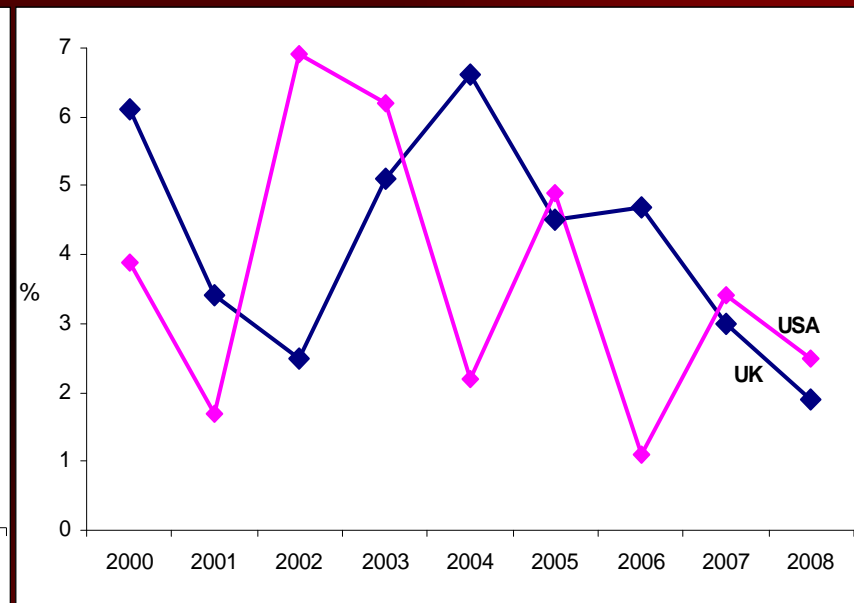
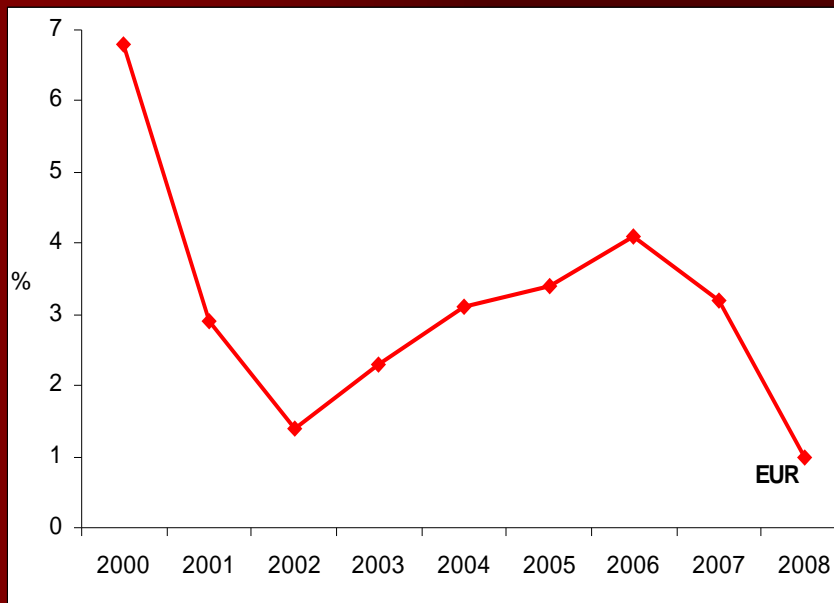
Legenda: I – Taliansko, F – Francúzsko, G – Nemecko, D – Dánsko, S – Švédsko, UK – Veľká Británia

Zdroj: OECD (2008; 2009)

Východiská - odrazový mostík

➤ Podmienky v eurozóne

Porovnanie reálnej produktivity práce v eurozóne, USA a V. Británii

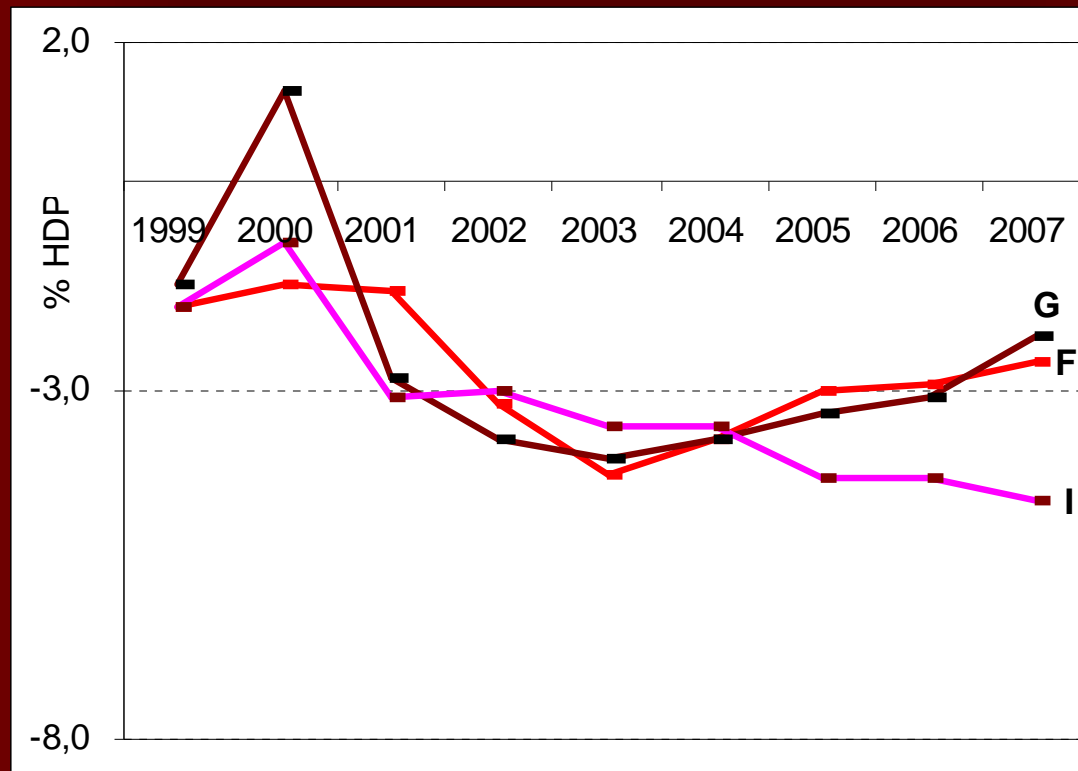
Legenda: EUR – eurozóna (priemer), USA - Spojené štáty americké, UK – V. Británia

Zdroj: MMF (2008).

Východiská - odrazový mostík

➤ Podmienky v eurozóne

Saldá verejných financií v Nemecku, Francúzsku a Taliansku

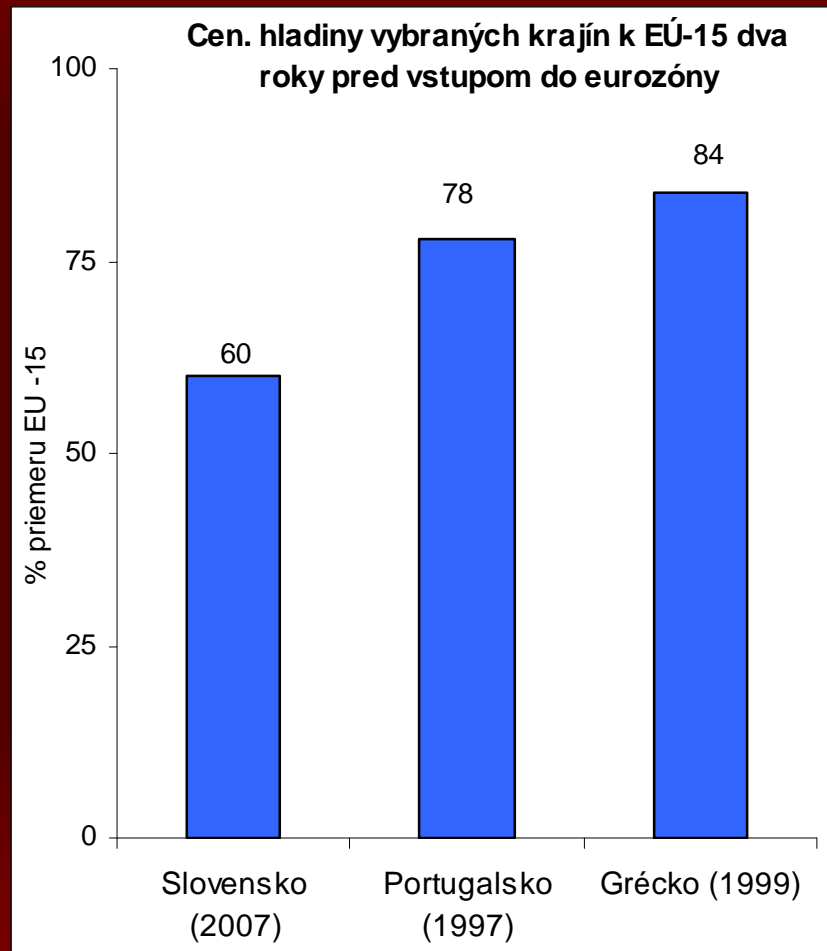

Legenda: I – Taliansko, F – Francúzsko, G - Nemecko

Zdroj: OECD (2008)

Východiská - odrazový mostík

- Miera „pripravenosti ekonomiky Slovenska“ na eurozónu

Zdroj: Eurostat (2008).

Východiská - odrazový mostík

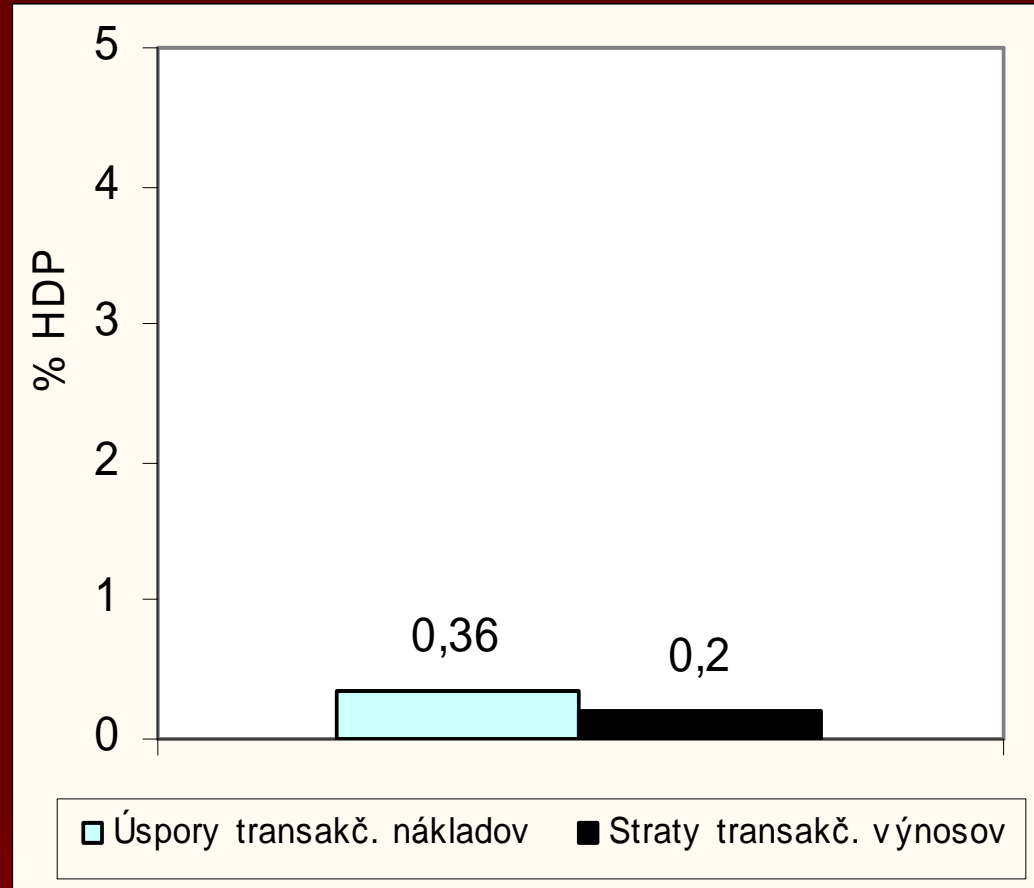
Kritériá ne/výhodnosti členstva Slovenska v eurozóne

KRITÉRIÁ		ÁNO, splnené	NIE, nesplnené
SYSTÉMOVÉ (vonkajšie – „ne/pripravenosť „Európy na fungujúcu men. úniu“)	1. Priaznivejšie podmienky pre osobnú slobodu a konkurenciu (vrátane daňových a sociálnych systémoch)		X
	2. Predpoklady pre vyšší ekonomický rast a životnú úroveň obyvateľov		X
	3. Záruka finančnej stability, s predpokladmi do budúcnosti		X
	4. Podmienky pre fungujúcu menovú úniu bez významnejších rizík cyklických výkyvov a/alebo finančných otrasov		X
PRAGMATICKÉ (vnútorné – „ne/pripravenosť Slovenska“)	5. Schopnosť využívať výhody nižších transakčných nákladov	X	
	6. Nevyvolávanie tlakov na vyššiu infláciu a nenáchylnosť na cyklické výkyvy		X
	7. Schopnosť pružne reagovať na prípadné externé šoky		X

Zdroj: autor

Pragmatické a viditeľné dosahy

- Euro: kanál (mierne) nižších transakčných nákladov

Zdroj: NBS (2006), graf autor

Pragmatické a viditeľné dosahy

- Euro: kanál nižšieho kurzového rizika a kanál dodatočných nákladov, obmedzení a prehĺbenia ekonomickej recesie

- namiesto strateného kurzového kanála pružného reagovania na cykl. výkyvy

- eurokanál priameho prelievania nákladov z externých vplyvov („ozdravných“ balíčkov vlád eurozóny, ECB,..)

Pragmatické a viditeľné dosahy

- relatívne silný kurz eura: zvýšenie našej kúpnej sily v zahraničí, ale relatívne zdraženie a zníženie konkurencieschopnosti slov. vývozu, pracovnej sily,...
- Euro: kanál tlaku na rast cien (neobchodovat. služieb)

- namiesto strateného kurzového kanála neinflačného približovania k cenovej úrovni v EMU

Systemové a dlhodobé dosahy

- Euro: kanál motivácií k čiernemu fiskálnemu pasažierstvu

Euro:

= podpora rozpočtovej nedisciplinovanosti (nie záruka finančnej disciplíny) vlád a kanál obmedzenia ekonomickej výkonnosti (nie podpory ekonomického rastu)

Systemové a dlhodobé dosahy

..vyplývajúce z podstaty a spôsobu zavádzania eura

- Euro: kanál nadmerného rastu množstva peňazí, úverov a inflácie (*inflačné euro*)
 - Euro: „trójsky kôň“ politickej centralizácie (koncentrácie moci) a harmonizovania ostatných podmienok
- = urýchľuje „vytváranie“ spoločného trhu a európskej integrácie na ekon. spochybniteľnom základe

Systemové a dlhodobé dosahy

..vyplývajúce z neexistencie podmienok udržateľnej eurozóny

➤ Euro: zdroj finančnej nestability a otrasov

- tlak na inflačnú menovú politiku ECB a finančné otrasy, napr. z „riešení“ dosahov finančnej krízy a z financovania zadlž. dôchodkových systémov

... potenciálny zdroj rozpadu eurozóny

Záver

- Euro: kanál vyšších nákladov, finančných pnutí a finančnej nestability a/alebo ďalšieho centrálného harmonizovania a vytvárania európskeho sociálneho štátu...

Záver

- Alternatíva: menová konkurencia a menová sloboda

- Predpoklady: odstránenie zákonných prekážok slobodných rozhodnutí a tvorby inštitúcií v oblasti peňazí, „hnutie za slobodné peniaze“ (F. A. Hayek),...

Ďakujem za pozornosť.

Peter Gonda

petergonda@institute.sk, petergonda@gmail.com

www.petergonda.sk, www.konzervativizmus.sk